

Beletristica, sciintie, arte, viétia sociala, moda.

Pesta
marti

24. dec.
3. jan. 1869.

Va esi in fia-care do-
mineca, cu portrete si
alte ilustratiuni.

In fia-care anu pre-
numerauntii capeta dóue
tablouri pompóse.

Pretiuu pentru Austria
pe jan. — jun. 4 fl. pentru ta-
blou 80 cr

Pentru Romania
pe jan. — jun. unu galbenu,
pentru tablou trei sfanti.

Nr.
45.

Cancelari'a redactiunii
Strata lui Leopoldu Nr. 4.,
unde sunt
a se adresa manuscrisurile si
banii de prenumerauntie.

Prenumeratiunile se
potu face la tóte pos-
tele.

Pentru Romania in
librari'a dloru Socecu
et. comp. in Bucuresci.

Anulu
IV
1868.

Cum se se póрте fetele?

Éca o tema, pe câtu de grea pentru a o re-
solve, pe atátu de necesaria si trebuintósa in
viétia sociala.

Nu-mi e voi'a de asta data a face óre care
scóla in viétia societátiloru, neci a atacá, — ma-
caru câtu e negru sub unghie, — datinele usate
pana acum de câtra óre care-va cercu socialu,
neci nu voiescu a impune observárele mele ni-
merui, ci din contra a-si dorí, ca cetindu-le cine-
va, se me reflectedie, si déca me va convinge de
contrariulu, i-voiu fi multiamitoriu pentru totu-
de-un'a.

A face regule de cuviintia pentru nescie
fiintie gingasie si pline de modestia si delica-
tetia, precum este sesulu femeiescu, este intru
adeveru o temeritate din partea mea, dar' in
ast'a privintia me consóla convingerea, cá a
lamuri ideele, a cercá adevverulu, a scrutá cu-
viintia cea adevverata si apoi a combate vitiulu
si nemoralitatea, este nu numai o necesitate im-
perativa, dara este totu odata si o detorintia a
fie-cáruu individuu, care voiesce a face parte ac-
tiva din viétia sociala.

Ei, dar' de unde se incepu, ca se nu de-
vinu molestosu pentru frumósele cetitórie, care
sciu, cá cetescu totu dé un'a cu atentiune ori ce,
ce taia in sfer'a sesulu femeiescu?

Este naturalu, cá individii de ambele sexe
petrecu fraged'a coplaria sub scutul parintescu,
carele i-apera de ori ce pericle si de ori ce ca-
lamitáti, ce i-ar atacá pre ei. Nu voiu vorbí dara
despre viétia sociala cu privire la parinti si la
pruncii loru, ci voiu face câte-ve observári mo-
deste despre acea viétia sociala, carea se refe-
resce la convenirea si conversarea juniloru de
ambele sexe; permitiendu totu odata, cá a se feliu
de conveniri sunt pre câtu de necesarie, pre
atátu de salutarie.

Sé intrámu dara intr'unu salonu, unde au
a-si petrece junii si junele si se facemu o ochire
in giurulu nostru, apoi se ni facemu si obser-
vările; dar' nu, mai nainte trebuie se statorimu
óre-cari regule de conversare si de portarea
moralá a juniloru si numai in casulu, candu
acele séu neci decátu nu s'ar observá, séu nu-
mai asié cam prin trecatu.

Asié dara se revenimu la tem'a nóstra si
se punemu intrebarea: „Cum se se póрте
fetele?“

O féta ténera trebuie se-si aiba principiile
sale, cari trebuie se fia tari si de la cari nu-i este
ertatu se se abata neci pe unu momentu.

Principiile generale ale unei fete — dupa pa-
rerea nóstra — sunt pe langa detorintiele cas-
nice, a observá mai pre susu de tóte, legile mo-

ralului si ale modestiei si a aretá o facia, in câtu se pôte, deschisa.

Pe langa observarea acestoru legi de capetenia, respectiv'a si-zidesce unu edeficiu puternicu, in care se pôte aperi de ori ce atacuri si furtune, ori de unde ar veni ele; deci-dupa Ddieu-aceste sê-i fia celu mai scumpu talismanu.

Si fiindu câ destinulu feteloru nu este a remané totu in calitate de féta fecióra, se recere, ca-vis-a-vis de sesulu barbatescu — sê arete astfeliu de portare, in câtu sê nu-si pérdia neci de câtu respectulu, si chiaru in casulu, candu ar denegá cererea cutârui june, aceea sê nu amirósa neci odata a despretiu, ci din contra si aici sê dovedésca óre-care afabilitate; cu unu cuventu, espresiunile ei au sê fia balsamate cu o delicatetia si noblétia démna de o femeia bine crescuta.

Pentru unu teneru cultu este si trebuie sê fia de ajunsu o cautatura, o privire seriósa, pentru ca sê se retraga, sê-si puna capetu aspiratiuniloru si usia de ingradire in pregiurulu bu-dieloru lui.

Astfeliu o portare solida si — cum dîsei — câtu se pôte de deschisa, va fi in stare a insuflá respectu in ori cine; se recere mai departe, ca o dama de salonu, sê arete totu odata si blandétia, carea este simbolulu inocentiei, si are a se ferí, ca de par'a focului, de contrariulu blandetiei, care se numesce arogantia. Nu este o societate mai monotóna si mai molestósa, decâtu aceea, in carea te intalnesci cu persóne invescute in arogantia, acolo apoi ai gatát'o cu amicitate si cu sinceritatea.

Ací la pasulu acest'a avemu sê semnalámu numai atát'a, câ o dama, carea inca din fraged'a teneretia a insusítu macaru numai unu micu simbure din arogantia, aceea nu va poté fi neci odata o consorte fidela si o mama prevediuta cu recerintiele unei mame adeverate. Si éca pentru ce! Unu proverbiu poporalu dice, câ „asci'a nu sare departe de taiatoriu.“ Si intru adveru, o mama aroganta va cresce fete arogante; éra déca se potu observá in viétia sóciala si óre-cari contrarietâti, ca adeca fiic'a unei mame arogante, sê fia modesta si blanda — acele se numera in sirulu esceptiuniloru.

Multe dame sunt de opinunea, câ déca ele voru observá o pré mare modestia in societate, voru deveni moleste, si neconsiderabile; io inse mi-ieu libertatea a negá din capulu locului acésta supositiune, ba ce e mai multu, am temeiu sê afirmédu chiaru contrariulu. O dama modesta, intr'o societate de juni crescuti, devine din ce in ce mai placuta si mai stimata.

Me rogu, sê fiu bine intielesu; io prin modestia nu intielegu si neci câ voiescu a intielege, ca o dama sê se presinte in o societate si apoi sê taca tacerea mortului, ci din contra ea trebuie sê fia câtu se pôte de vorbitória si sê apretfeze egalul pre toti membri, cari compunu acea societate. Destingerile in persóne potu avé locu in societâti mai restrinse, dara neci odata in cele mai numeróse.

Pe langa blandetia si modestia se recere totu-odata, si sinceritate, si potu dice cu tóta positivitaea, cumca o persóna — de ori care secu — carea nu pastrédia in sinulu seu o sinceritate adeverata, si carea are obiceiulu a vorbi ceea ce nu simte, nu pôte contá neci odata la óre-care fericire durabila.

Contrariulu sinceritâti este astutí'a, despre care nu voiescu sê dîcu chiaru nimica, ci o lasu pe hidr'a acést'a, sê o condemne fie-care care, dupa cum ea merita a fi condamnata.

De multe ori ne intalnimu in viétia sociala cu persóne, cari si-facu astfeliu de ilusiuni, ce sêu neci odata, sêu fórte a rare ori, se potu realisá. Acést'a este o mare sminta, carea cere o vindecare radicala. Si apoi este unu lucru pré naturalu, câ totu-de-un'a cei cu ilusiuni mari, sunt cei insielati.

Sê me esplicu: Am cunoscutu o dama juna, — din parinti fara carte nobilitaria, dara avuti — bine crescuta, sciá tote limbele culte; acésta dama si-incipuiá, câ trebuie sê se marite dupa óre care magnatu, si prin urmare neci pré avea placere a conversá cu altu soiu de ómeni fara diploma, decâtu cu conti si baroni. Dara, fiindu câ singuru acést'a clase de ómeni este aceea, carea despectédia ori ce, ce nu este de o categoria cu ea, dam'a nostra intr'unu tardíu s'a vediutu insielata amaru in ilusiunile sale.

Dupa cum dice proverbiulu: „tempulu tace si trece“ Totu asié se intempla si cu ómenii. Deci dam'a nóstra a totu acceptatu vr'o siepte ani, ca sê vina vr'unu baronu, sê o céra, inse n'a venitu neci unulu. Ce sê faca dara, dupa cine sê se marite, câ-ci acuma nu mergea chiaru nimene la cas'a loru? de si ea ar fi voitu, ca barem acei-a sê vina pe cari-i-a refusatú ordinióra. Asié a mai acceptatu inca vr'o trei ani; in urma totu-si i-se facú mila de ea unui oficiu de 70 de ani, carele veni si o cerú si se—maritá dupa dinsulu.

Din esemplulu acest'a se pote vedé apriatu desiertatiunea ilusiuniloru esagerate.

In fine am sê observu, câ tóte cele disc despre sesulu femeiescu se potu aplicá din cuventu in cuventu si la sesulu barbatescu.

I. B. Timisianu.

In ce stă vieti'a.

(Dupa Victoru Hugo.)

Candu sér'a leganata.
Tu canti pe braciulu meu;
Gandirea mea curata
Ingana cantulu teu.
Cantarea ta duiósa
In sufletu m'a miscatu,
Canta a mea frumósa
Ah! canta nencetatu!

Candu ridi, pe-a ta gura
Amorulu e voiosu;
Ca sórele 'n natura
Ti-e chipulu de frumosu!
Ah! risulu ni aréta
Unu sufletu liniscitu!
Cu buz'a-ti parfumata
Ridi, ridi necontenitu!

Candu tu dormi despletita
Pe albu-ti pufusioru,
Sufletulu teu recita
Cuvinte de amoru.
Ca und'a cea spumósa
Vedu sinu-ti desvelitu;
An! dormi a mea frumósa,
Dormi, dormi necontenitu!

Sufletulu meu s'aventá
Candu dici cá me iubesci!
In ceriuri par cá canta
Puterile ceresci.
Privirea ta-e focósa
Ca ceriulu instelatu;
Iubesc-e-a mea frumósa,
Iubesc-e nencetatu!

Scii in ce stă vieti'a,
Blandu angeru de amoru?
Scii in ce stă dulceti'a,
La omulu simtitoru?
A ride de durere,
Femeia a iubi,
A sórbe din placere,
A bé si a dormi.

I. C. Fundescu.

Suveniri de caletoria.

XVI.

(Ce spiritu domnesce la Bucuresci, — titluri simple,
—intitularile de la noi, — la unu ministru, — Cotroceni,
— panorama frumósa, — la domnitoriulu.)

Déca vei petrece câte-va díle la Bucuresci,
de siguru te va impresiuná cu placere spiritulu
liberu si democraticu ce domnesce acolo. Titu-
lele cele multe, ce la noi te imple de grétia, la
fratii nostri de peste Carpati nu sunt cunoscute
de locu. La noi in Austri'a de multe ori aluneci

in perplesitate si abié gasesci titlulu competinte
pentru cutare domnisoru; de dincolo inse n'ai
sê-ti bati multu capulu cu nimerirea titula-
turei, pentru cá acolo toti ómenii culti, de ori
ce stare, au numai unulu si acel'a-si titlu, adeca
„domnule.“ D. e. domnule judecatoru, domnule
ministru.

Déca e vorb'a despre „marí'a sa,“ — toti
scíu, cá nu se intielege cutare zapcíu, ci — dom-
nitoriulu.

Ar fi tempulu, ca si noi, celu pucinu in
diuaristica, sê ne lapedâmu de aceste remasfite
ale servilismului, si sê ne desvetiâmu de acele
multe: escelentie, ilustritâti, magnificentie, spec-
tabilitâti si alte barbarisme; cu cari ne-a bine-
cuventatu unulu si bunulu Ddieu.

Sperâmu, cá si dorinti'a acést'a se va reali-
sá, precum se voru realisá si alte dorintie ale
nóstre.

E bine, mi-a placutu multu acést'a datina,
cu care apoi sunt in legatura si altele de coló-
rea acést'a; m'a suprinu cu placere, cá intre
clas'a militaria si cea civila nu existe unu muru
despartitoriu, ca in multe state; am aflatu cu
bucuria, cá burgesi'a este insufletita de spiritulu
independintiei, — si m'am bucuratu vidiendu, cá
ministrii nu se considera ca nesce fiantie, de cari
numai atunce te poti apropiá, déca vei cere
audiintia cu trei díle mai nainte, — din contra
poti sê mergi la dinsii ori si candu.

Cu tóte aceste inse, cu visitele mele nu facui
multa superare domniloru ministri. Afara de mi-
nistrulu culteloru dlu Gusti nu am fostu la al-
tulu; dar dsa, dimpreuna cu directorulu acestui
ministeriu, dlu V. A. Urechia, me primira totu-
de-una cu cea mai preventória afabilitate.

La prim'a convenire dlu Gusti me intrebá,
déca am fostu la domnitoriulu?

— Inca nu, — responsei, — dar am sê me
ducu cátu de curendu. Te rogu, dle ministru,
midilocesce-mi o audiintia la Marí'a sa!

— Pré bucurosu, — díse dinsulu, — astadi
chiar am sê me ducu la Cotroceni; vina dara
mane si atunce ti-voiu spune diu'a.

In alta di me 'nfatisiai, éra ministrulu mi-
díse cu afabilitate:

— Am vorbitu cu Marí'a sa. Te va primí
poi-mane la o óra. Indata ce i-am amintitu diua-
riulu dtale, numai decátu m'a intrebatu, déca
sum si eu abonatu la acel'a séu ba?

— Ti multiamescu pentru bunetate, i-dí-
sei si me departai cu bucuria, cá voiu poté sê
vorbescu cu domnulu romaniloru.

Trecura dóue díle, si in fine sosi terminulu
defiptu.

Dupa două-spre-diece ore luai o birja si esfi la locuinti'a de véra a domnitoriului, adeca la Cotroceni.

Cotroceni s'a numitu candu-va manastirea la marginea Bucuresciloru, carea acuma e locuinti'a de véra a domnitoriului. Zace pe unu delutiu, de unde ti-se imbia unu prospectu frumosu a supra orasiului. Acést'a situatiune romantica dovedesce de nou, câ fundatorii manastireloru au alesu in tóte locurile positiunile cele mai frumóse. Dar sermanii calugari de la Cotroceni o patíra reu. Legea dictata de spiritulu tempului i geni din acea locuintia domnéscă, — si in acele odâi pompóse, in cari — cu câte-va diecenii inainte de asta — se preambiau nesce calugari netrebnci, astadi se creéza destinele gínteí romane.

Palatiulu de véra are două curti. In cea din afara se gasescu staulele domnesci, — si in a dóu'a apartamentulu domnitoriului.

Pe cóst'a délutiului de catra orasiu se estinde o gradina englezéscă, infrumsetíta mai alesu in tempulu din urma. Facui o preambulare in acést'a gradina, si aruncaí ochii mei a supra orasiului ce se vedea inainte mea. Fatia cu mine diarii délulu Spirei, unde două-sute de pompieri romani intimpinara tóta óstea turcéscă; mai incolo se innaltíá frumos'a casarma Malmison; de alta parte vedíui modernulu arsenalu, langa acést'a renumit'a puscaríá, unde sub domnirea lui Cuza multi diuaristi gasira adapostu liberu; in drépt'a mi se infatísiá unu institutu de benefacere, asilulu Eleva pentru copii gasiti. Acestu tablou se intregíá prin sgomotulu ce strabatea la mine din orasiu.

Erá frumosu prospectulu ce se infatísiá inainte mea, si simtieam o placere, sciindu câ marele orasiu ce me incanta, e unu orasiu romanescu, e capital'a romaniloru, — regretai in se, câ acést'a panoramá interesanta nu mi-aréta si fumurile, ce esu din hornurile, séu cum le dícu la Bucuresci din cosiurile unoru fabrice grandióse.

Intr'aceea intrai in palatu si ocupai locu in salonulu de aseptare. Peste câte-va minute intrá generalulu Maghieru, carele caletorindu mai de multe ori printe romanii din imperiulu austriacu, ni cunosce bine relatiunile politice, infraramu dara o conversatiune interesanta, dar cam scurta, câ-ci veni adjutantulu si pronuciá numele dlui Maghieru.

Peste o diumetate de óra adjutantulu éra si se ivi si pronuciá numele meu. Lu-urmai. Trecuramu prin unu ambitu si me conduse pana la o usia. Usierulu mi-o deschise, si

peste câte-va secunde fui intr'o sala cu domnitoriulu.

Candu intrai, Alteti'a sa statea la o mésa, si lucrá; apoi se întórse numai decátu, si veni catra mine pana'n midiloculu salei.

Lu salutai cu respektu, apoi dísci romanescce:

— Am venitu sê ve multimescu Altetiei Vóstre innalt'a gracia, câ mi-ati concesu a ve dedicá „Panteonulu Romanu.“

Alteti'a sa ascultá cu afectiune cuvintele mele, si-apoi mi-díse romanescce;

— Dta ai si o fóia ilustrata?

— Da, am o fóia intitulata „Famili'a.“

— O cunoscu. Ese in fia-care septemana odata. Si eu sum prenumeratu la ea.

— Sum fericitu a ve poté numerá intre abonantii mei.

— Da, o cetescu si eu, — adause domnitoriulu, — e o fóia interesanta.

Si - apoi mi-amintí articoli aparuti in „Familia.“ Dupa aceste vorbiramu despre díferite obiepte; atinseramu si duaristic'a romana din Austri'a; méntrebá despre calea ferata din Transilvani'a, si mi-spunea cu bucaríá, câ si in Romani'a s'au inceputa mai multe linie; mai conversaramu despre societatea academica, ce se pareá a-i fi unu obieptu de predilectiune; in fine despre arte, si-mi aretá cu bucuríá frumósele tablouri si costumuri femeiesci romanesci fotografate si zugravite de pictorulu curtii dlu Szathmari.

— Tóte aceste, — mi-díse Alteti'a sa, — le-am facutu eu. Candu am venitu n'am gasitu nimica. Nu erá inca atunce desvoltatu gustulu pentru arte si sciintia.

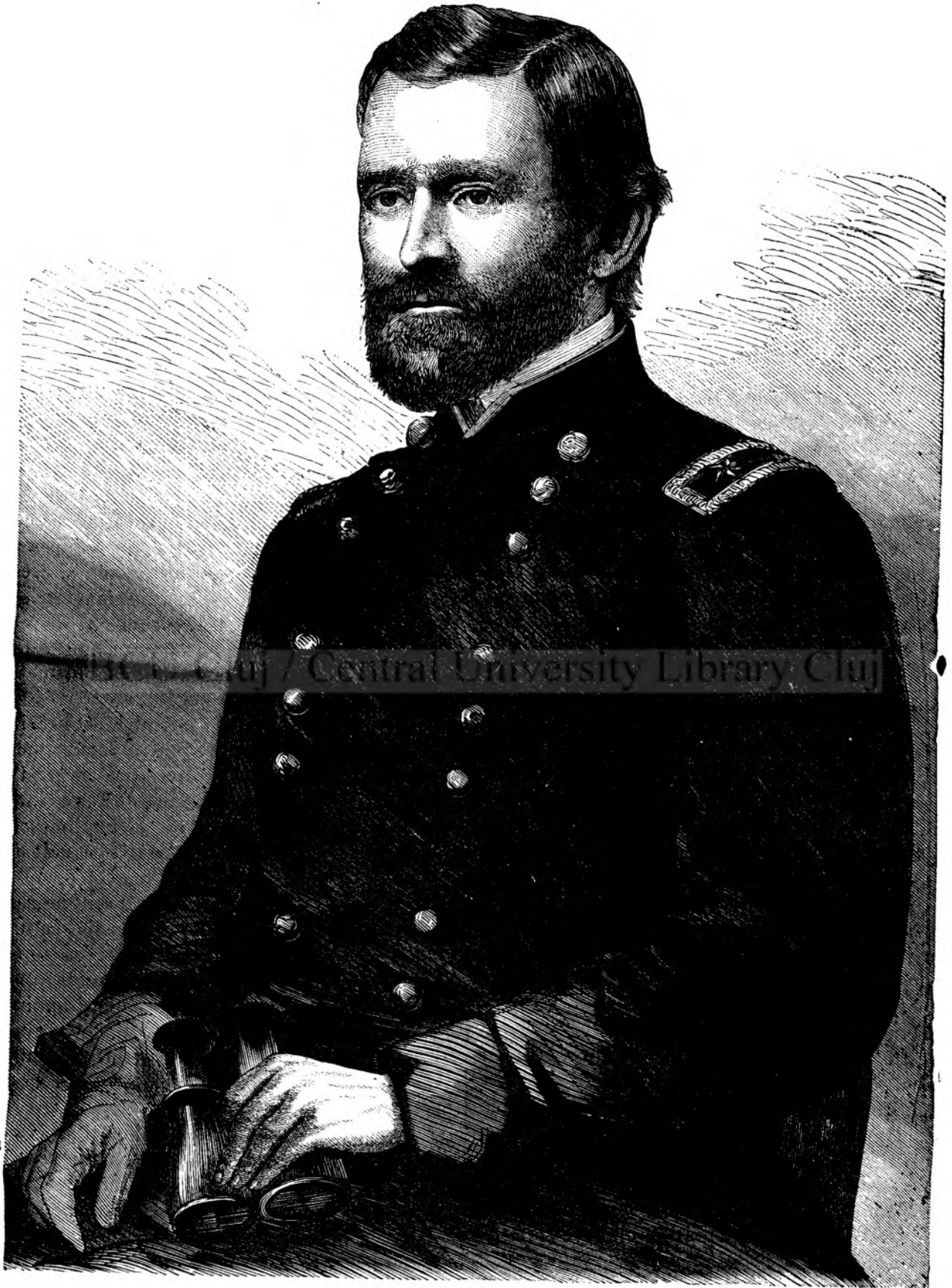
Dupa o petrecere de unu patrariu de óra, me recomandai si esfi.

Me întrebati, déca domnitoriulu vorbesce bine romanescce? Ve marturisescu dara cu placere, câ usioretatea cu carea Alteti'a sa vorbesce limb'a romana, mi-a causatu o suprindele placata.

Sê urámu dara toti: Sê traiéscă alesulu romaniloru Carolu I!

Si cu aceste incheiu suvenirile mele de caletoria pe pamentulu Romaniei. Cele ce aru mai fi urmatu inca, dimpreuna cu cele aparute, — la dorinti'a mai multoru amici si onorabili cetitori — se voru publicá in două volumuri adaugandu-se si impresiunile caletoriei mele la Paris.

Iosifu Vulcanu.

GRANT PRESIEDINTELE STATELORU UNITE.

Sér'a de Sân-Vasiú. *)

(Datina poporala.)

Datinele poporului romanu nu numai cuprindu multa insemnetate istorica, ci ele sunt si cele mai frumoasa. Este unu ce atragatoriu in ele, si ce e mai de insemnatu se implinescu dupa anumite legi, ce ne dovedescu câ trebuie, sê aiba totu unu isvoru. Bas'a datineloru e contielegerea. éra scopulu petrecerea sociala, — a construi societâti, si in trinsele legi, ce se pastrédia cu cea mai mare grige; si asié sunt compuse, in câtu toti se póta luá parte. — Ne dau dovéda despre aceste Nedeia, Ospetiulu fecioriloru, colindarea si a., cari tóte au scopu socialu, si au legi frumoase.

E unu ce placutu atragatoriu in ele, câ nu numai tieranulu are díle, óre dulci in implinirea loru, ci de multe ori si cei inteligenti si-petrecu mai bine acolo, ca — in salone.

Nu odata se intempla de câte unu domnu, ba si mai multe parechi din intelegintia, jóca la nedee, mergu la ospetiu; séu invertescu câte o tierana frumosica si chiucesce ca unu fecioru. Si ce e caus'a? . . . Pentru câ sunt natiunale romanesci? Séu câ cuprindu insemnetate istorica? Séu póte câ sunt legate cu suveniri din dílele copileriei loru? Ba! . . . — Ci pentru câ sunt naturale, nemascate, sincere . . . Dar' sê trecu la objectulu meu.

Sér'a de Sân-Vasiú, séu serbarea preserei anului nou e o datina latíta tare intre romani, — ba voiú díce mai multu, — am vediutu serbandu sér'a acést'a chiaru si strainii.

Scopulu serbarei este, a prevedé venitoriu de pe unele semne, éra fetele sê scia câ cine, si cumu va fi sotiulu loru.

Scimu, câ feciorii, cari au compusu „Ospetiulu fecioriloru“ si au rol'a pana la anulu nou, séu mai bine dísu — pana in presér'a anului nou, éra atunci pasiescu fetele inainte cu serbarea serei de Sân-Vasiú.

Fiecare fetitia si-are pe unulu iubitu, in secretu, dar'cu iubire nefaciarita, sciti cum iubescu de ferbinte vergurele romancutie dela sate! Dar sciti câ femeile sunt fórte curiose, asié si tierencele ca atare voescu a sci câ cine va fi sotiulu loru?

Cu anim'a plina de amoru, cu sperantia, si cu diverse cugetâri ascépta bieteles fete sér'a de Sân-Vasiú.

Oh! de câte ori se insiéla! dar ele serbédia cu credintia in totu anulu.

In presér'a anului nou se aduna fetele din satu la o casa anumita, séu la un'a dintre dinsele; — de multe ori si feciorii ieu parte.

Dupa ce au inseratu binisioru, se asiédia care pe unde póte. — Mosiulu cu nepotii pe vétra langa focu; nevestele tenere si barbatii pe lavitie pe la usie; éra betran'a Mosi'a? ea arangiédia sér'a.

Més'a se acopere cu o pansa alba, apoi se aducu blide si olcele si se intorcu cu fundulu in susu. — Betran'a se ingrigesce sê aduca pe mésa pane, sare, carbune, peptene s. a. care tóte si-au insemnetatea loru. — Serbarea se incepe — ca ori ce la romani — cu rugatiune. Pe un'a dintre fete o trimitu afara, éra celelalte, cari remanu inpregiurulu mesei — in frunte cu betran'a, ascundu objectele amintite sub vasele aduse pe mésa spre acestu scopu.

Dupa ce finescu cu ascunsulu, dau unu semnu, ca respectiv'a carea a esítu sê între. — Ea se apropia de mésa cam confusa si cu sperantia; éra ceialti se uita cu curiositate, câ ce va aredicá? Acum pune man'a pe o olcea si o redica; betran'a ia objectulu in mana si aretandu-lu la toti, incepe a esplicá insemnetatea lui. De cumva fét'a a redicatu vasulu, ce acoperea pana, dice câ sociulu ei va fi omu bunu, de redica sarea, avutu, éra de carbunele, brunetu si asié mai departe.

Urmédia apoi risulu, atîntiri, esplicári.

Multe fetitie frumoase si-au facutu móra'n capu cu aceste, dar la multe au causatu sí bucuria . . . — Implinescu-se aseste? va intrebá cine va. Tieranele dícu, câ se implinescu — se intielege câ ele le explica dupa ce sunt ferite. —

Merge apoi alt'a afara, si totu asié pe rendu de multe ori si feciorii se punu la redicatu.

In unele locuri facu si ace'a, câ topescu plumbu si-lu vérsa in apa rece, unde apoi se preface in multe figure — de pe cari apoi profetiescu.

Dupa ce au gatatu tóte si toti, se punu la cantatu — „sê asculti flamendu“ — si la alte jocuri de ale loru.

Asié si-petrecu pana in diua alba.

Vinu chislegile, — cum le numescu ei — si trecu éra, dar unele remanu totu fete; inse ast'a nu impedece pe fete, sê nu serbedie si in vonitoriu inca cu mai multa sperantia.

Eu inca fui norocosu a serbá odata in sinulu poporului ast'a séra, ce-mi revoca o suvenire nestérsa in anim'a mea; inse io credu, câ pentru aceea nu sunteti curiosi sê vi spunu: ce am redicatu?

Fr. Longinu.

*) S'a cetitu in siedint'a de l. 17. dec a so-fetâti „Petru Maioru.“

Diuaristic'a romana in anulu 1868.

La finea anului nu va fi de prisosu s'arun-câmu o privire a supra anului espiratu, si ca unu simplu cronicariu sê inregistrâmu celu pu-cinu numele intreprinderiloru nôstre litararie, cari au aparutu in anulu abié trecutu. Celu-ce va scrie ordinióra istori'a literatureri nôstre va potéintrebuintiá la tempulu seu si aceste date.

In anulu 1868 au aparutu 47 de diuarie romanesci, si a nume 15 de dincóce, si 32 de dincolo de Carpati.

Sê incepemu cu cele din imperiulu austri-acu! In insîrarea nôstra vomu avé in vedere terminulu aparitiunii si vechimea.

1. „Federatiunea“ diuarium politicu, literariu, comercialu si economicu; proprietariu, redactoru si editoriu Alesandru Romanu. Aparù de patru ori pe septemana in Pest'a. Pretiulu pe anu 15 fl.

2. „Albin'a,“ diuarium politicu, literariu si economicu, — redactoru Georgiu Popa (Pop), editoru Vasilie Grigorovitia, — fondatori Andreiu, Antoniu, Georgiu si Alesandru Mocioni. Aparù in Vien'a de trei ori pe septemana. Pretiulu pe anu 8 fl.

3. „Gazet'a Transilvaniei“ diuarium politicu, in frontispiciu se anuncia necontentitu si unu suplementu literariu sub titlulu: „Fóia pentru minte anima si si literatura,“ dar acésta neconcediendu ajutóriele n'a aparutu in totu decursulu anului neci odata. „Gazet'a“ apare de dóue ori pe septemana in editur'a lui Gótt in Brasiovu si sub redactiunea lui Jacobu Muresianu. Pretiulu pe anu 10 fl.

4. „Telegrafulu Romanu“ diuarium politicu, loculu aparintiei Sibíiulu, redactoru Nicolau, Cristea, editiunea tipografiei archidiecesane. Esí de dóue ori pe septamana. Pretiulu pe anu 8 fl.

5. „Concordia“ diuarium politicu si literariu, aparù in Pest'a de dóue ori pe septemana; proprietariu, redactoru si editoriu Sigismundu Popu. Pretiulu pe anu 10 fl.

6. „Gur'a Satului,“ fóia umoristica satirica, cu caricature, in Pest'a. Proprietariu, redactoru si editoriu Iosifu Vulcanu. Pretiulu pe anu 6 fl.

7. „Familia,“ fóia pentru beletristica, sci-intie, arte, viétia sociala si móda, cu portrete si alte ilustratiuni; proprietariu, redactoru si editoriu Iosifu Vulcanu; aparù in Pest'a totu a opt'a dí; pretiulu pe anu 8 fl.

8. „Fóia societátii din Bucovina,“ aparù in Cernauti in fia-care luna odata, sub redactiunea lui Jonu G. a lui Sbiera. Pretiulu pre anu 3 fl.

9. „Amiculu poporului,“ fóia poporala; proprietariu, redactoru si editoru Sigismundu Popu; esiá in Pest'a totu a opt'a dí; pretiulu pre anu 4 fl. In decursulu anului incetá.

10. „Transilvani'a,“ fóia Asociatiunii transilvane; redactoru Georgiu Baritiu; aparù la Brasiovu, la inceputu de trei ori, mai tardíu de dóue ori intr'o luna. Pretiulu pre anu 3 fl.

11. „Amvonulu“ fóia bisericésca, de dóue ori pe luna, in Oradea-mare, redactoru Justinu Popfiu, — pretiulu pe anu 4 fl.

12. „Magazinu pedagogicu“ aparù la Nasaudu in brosiure, redactori Popu, Masimu si Anca.

13. „Archivu pentru filologia si istoria,“ aparutu la Blasiu; redactoru si editoru Timoteu Cipariu. Pretiulu pe anu 4 fl.

Ací vine sê mai insirâmu dóue foi traduse din unгурia si edate de ministeriulu ungurescu.

14. „Fóia invetiatoriloru poporului,“ in fia-care septemana odata, si

15. „Indrumári economice,“ de dóue ori intr'o luna. Nu scimu câtu cósta, câ-ci nu ni se tramitu.

Si acum sê tracemu la diuariele fratiloru nostri de peste Carpati!

1. „Romanulu,“ diuarium politicu, literariu si comercialu, aparù in tóte díele la Bucuresci. Redactoru Eugeniu Carada, directoru C. A. Rosetti. Pretiulu pe anu pentru noi 40 fl.

2. „Monitoriulu Romaniei,“ diuarium oficialu alu Statului romanu; aparù in tóte díele, redactoru pana 'n finea lui optomore G. Geanoglu, apoi D. Vulturescu.

3. „Tiér'a,“ diuarium politicu, literariu si comercialu, redactatu de Blaremburg, Aristidu Pascalu, si P. Carpu; aparù de patru ori pe septemana, la Bucuresci.

4. „Pres'a,“ diuarium politicu si literariu; redactori Joanu Stratu si Pantazi Ghica; aparù de patru ori pe septemana, la Bucuresci.

5. „Reform'a,“ diuarium politicu, literariu si economicu, de dóue ori pe septemana, sub redactiunea lui J. G. Valentinianu la Bucuresci.

6. „Trompet'a Carpatiloru,“ diuarium politicu si literariu, esiá la Bucuresci de dóue ori pe septemana; redactoru N. Besarabescu, — directoru Cesaru Boliacu. Pretiulu pe anu pentru noi 47 lei noi.

7. „Sentinel'a Romana,“ diuarium politicu, de dóue ori pe septemana sub redactiunea lui Grigorie Heliade, la Bucuresci.

8. „Romani'a,“ diuarium politicu, aparù la Iasi de dóue ori pe septemana; pretiulu pentru strainetate 30 lei.

9 „Dreptatea,” diariu politicu, la Iasi, odata pe septemana.

10. „Progresulu,” diariu politicu, apare la Iasi, asîsdere odata pe septemana.

11. „Israelitul Romanu” diariu confesiunala si politicu, la Bucuresci odata pe septemana.

12. „Perseveranti'a” care mai tardîu si schimbà titlulu in „Democratulu,” diariu politicu si literariu, redactoru Alesandru Candiannu; apare la inceputu de dîoue ori, mai apoi de patru ori pe septemana.

13. „Omulu din poporu,” diariu politicu, la Bucuresci, odata pe septemana.

14. „Tunetulu orientului,” foitia politica, aparî la Bucuresci de dîoue ori pe septemana, dar nu peste multu incetà.

15. „Jurnalu de Galati,” politicu si comercialu, odata pe septemana.

16. „Jurnalu de Focsiani,” publicatiunile oficiale ale tribunalului de Focsiani, odata pe septemana.

17. „Stindardulu liberu,” diariu politicu la Craiova, de dîoue ori pe septemana.

18. „Ghimpele,” fîoia umoristica, apare la Bucuresci, in fia-care duminica.

19. „Vespea” mai tardîu „Strechia,” fîoia umoristica si satirica, redactata de I. C. Lerescu odata pe septemana, la Bucuresci.

20 „Scrinciobulu,” fîoia umoristica, redactata de Pantazi Ghica, apare la Bucuresci odata pe septemana.

21. „Clopotele,” fîoia umoristica, la Iasi odata pe septemana.

22. „Curierulu de Iasi,” fîoia locala, apare odata pe septemana.

23. „Steluti'a,” fîoia beletristica, apare la Botosiani, odata pe septemana, sub redactiunea lui I. V. Adrianu. A incetatu.

24 „Convorbiri literarie,” la Iasi de dîoue ori in luna; redactoru Iacobu Negruzi. Pretiulu pentru noi pe anu 4 fl.

25. „Albin'a Pindului,” fîoia pentru litere, arte si sciintie, apare de dîoue ori pe luna, redactata de Gr. H. Grandea. Pretiulu pentru noi pe anu 9 fl.

26. „Gardistulu civicu,” fîoia poporala, apare la Galati de dîoue ori pe septemana. Redactoru si proprietariu S. Stefanescu. Pretiulu pe anu 10 lei.

27. „Romanulu tieranu,” fîoia poporala, la Bucuresci odata pe septemana. Redactoru Pascalu.

28. „Amiculu familiei,” fîoia beletristica si pedagogica, apare la Bucuresci de dîoue ori pe luna. Redactritia Constantia Dunca. A incetatu.

29. „Archiva istorica a Romaniei,” edata sub auspiciile ministeriului de culte, in fiacare septemana o cîoia; redactoru B. P. Hajdeu.

30. „Buletinulu instructiunii publice” edatu sub auspiciile minisierului de culte in Bucuresci, in fia-care luna o brosiura; redactoru V. A. Urechia.

31. „Ateneulu Romanu,” organulu Ateneului Romanu din Bucuresci, pentru fia-care luna o brosiura; C. Esareu.

32. „Septeman'a,” fîoia politica, la Iasi odata pe septemana.

Aceste sunt intreprinderile literarie, cari aparura in limb'a romana in anulu decursu. Se pôte, cã afara de eceste mai esîra inca si altele mai alesu in orasiile provinciale ale Romaniei, dar acele nu ajunsera in manile nîstre. Onorabili cetitori ai nostri de dincolo de Carpati binevoviésca a suplini lacunele.

Dorimu, ca anulu 1869 sê fia de bunu auguru pentru diuaristic'a romana!

S A L O N U.

La finea anului.

Numerulu presinte alu acestei foi e celu de pe urma in anulu 1868, carele fu alu pratrule de la aparitiunea intreprinderii nîstre. Onorabilulu publicu are dara in manile sale patru tomuri din „Familia — din aceste pôte judecã si apretã activitatea nîstra.

Beletristic'a are o influintia mare a supra dezvoltãrii spiritului natiunali; cã-ci acestu ramu alu literaturii e sustienutu mai alesu de secsulu frumosu si de junimea de ambele sece.

De ce idei se va nutri secsulu frumosu mamele natiunii, si junimea, speranti'a nîstra in venitoriu, — de acele voru palpita si animele fiiloru si fîicelor din generatiunea venitoria.

Avendu in vedere aceste consideratiuni, incepu-ramu a publicã in anulu 1865 acést'a fîoia, care — gratia generositãtii publicului — in anulu ce are sê urmedic, va celebrã anulu alu cinicile alu esistentiei sale.

Lasãmu onorabililoru nostri cetitori rolulu de a judecã, dèca in acestu tempu espiratu amu lucratu ce-va considerabilu si salutiferu pe terenulu ce-lu ocuparamu?

Èra noi la rîoadulu nostru venimu acuma la finea anului sê aducemu respektuósele nîstre multiamite, atãtu on, publicu pentru imbratîsiarea incuragiatoriã, cãtu si toturoru stimatiloru nostri colaboratori pentru concursulu loru spiritualu, fara care noi pré pucinu, séu chiar nimica n'amu fi potutu face.

Redactiunea.

CE E NOU?

*** (*Femei in oficii publice.*) Precum suntemu informati, dlu ministru Gorove dîlele trecute a emis unu cerculariu, pe a caruia base, la acele oficii telegrafice, unde depesiele se primescu la nôpcea, respectivii oficiali potu fi substituiti si de catra societele si ficele lor, cari au trecut de siese-spre-diece ani. Plat'a acestora va fi 300 fl.

*** (*Intimpinarea noului mitropolitu la Clusiu.*) Pré santî'a sa parintele archi-episcopu dr. Ioanu Vancia la 22. decemvre sosi de catra Pest'a la Clusiu, unde fu salutatu din partea inteligintiei romane fara osebire de confesiune. Bineventarea-i s'a intemplat sub conducerea dlui consiliariu de scôle dr. Paulu Vasiciu.

*** (*Procesu de lesa-maiestate.*) „Pester Lloyd“ publica o corespondintia de la Sibîu, in care se dice, câ la initiativ'a procuraturei de statu, tribunalulu penalu de acolo a intentatu procesu de lesa-maiestate contra unui reotu romanu din seannulu Avrigului si a fiului seu, care studiéza la Brasiovu. La dinsulu adeca se gasira mai multe scrisori cu cuprinsu de lesa-maiestate concepute de fiu-seu.

*** (*Balulu romanescu din Timisior'a.*) se va tiené in 18. fauru st. n. Venitulu curatu se va intrebuintia in fovorulu Alumneului natiunali de acolo.

*** (*Dómn'a casei*) in balulu tenerimii romane din Pest'a va fi érasei dómn'a Elena Mocioni n. Somogyi.

*** (*Denumire.*) Ministrulu de financia a numitu pe dlu dr. Aureliu Maniu de fiscalu cameralu in Lugosiu. Precum scimu, dlu Maniu functiunédia de multu ca atare, decâtu denunirea sa numai dîlele trecute s'a publicatu in fôia oficiala.

*** (*Destituire.*) Ministrulu de justitia alu Romaniei, dlu Vasiliu Boerescu a destituitu pre dlu Papiu Harianu din postulu seu de procuroru generalu. O scire acést'a, care credemu, câ va fi primita cu neplacere de catra toti cetitorii nostri.

*** (*Necrologu.*) Vasiliu Cosma preotu gr. or. romanu in Transilvani'a a repausatu.

*** (*Nenorocire.*) Cetimu in o fôia unгурésca, cumca preotulu romanu din Lunca, langa Beiusiu, N. Popu mergandu in 24. dec. a casa, incep sê glumésca cu nevést'a sa, câ de acuma inainte vomu fi toti honvedii, si spre a da mai mare ponderositate cuvintelor sale, luà pusc'a umpluta, facandu cu acést'a diverse miscári. Din nenorocire inse pusc'a se descarcà, si muierea muri numai decâtu. Bietulu preotu acuma stâ sub incesitiune penala.

*** (*Adunarea generala*) a Reuniunii romanesci de gimnastica in Brasiovu se va tiené in 22 decemvre st. vechiu.

*** (*O interpelatiune.*) Diuariulu „Federatiunea“ adreséza o interpelatiune catra ministrulu de comunicatiune pentru neregularitatea postelor. Neplacerile ce le sufere „Federatiunea“, le avem si noi. De si ambele nôstre foi esu si se espedéza regulatu la posta, totusi prenumerantii nostri de prin Transilvani'a si Banatu se p'angu, câ le capeta neregulatu. Marturisiu, câ nu intelegemu caus'a acestoru secature.

*** (*Drumul de feru*) de la Aradu la Alba-Jul'i'a, deschisu pentru comunicatiune in 22 decemvre, are urmatorii termini de plecare. Trasur'a nr. 1. pornesce de la Aradu la 6 ore 12 minute deminéti'a, si sosesece la 1 ora 10 min. la Vintiulu de Josu; trasur'a nr. 3. pornesce din Aradu la 3 ore 40 min. dupa miédia-di,

si sosesece la 10 ore 33 minute la Vintiu; trasur'a nr. 2. pornesce din Alba-Jul'i'a la 4 ore 41 minute, si sosesece la 5 ore 15 minute deminéti'a in Vintiulu de Josu; trasur'a nr. 4. pornesce la media-di din Alba-Jul'ia la 12 ore 37 minute, si sosesece in Vintiu la 1 ore si 11 minute.

*** (*Societatea Petru Moioru.*) In siedinti'a de la 31 decemvre Mihaiu Cirlea continuà si fini cetirea dramei sale „Emili'a“, — Slavic'u ceti traductiunea sa ce contine unu sujetu mitologicu, — Fr. Longinu declamà poesi'a „Catra renegati“ de Josifu Vulcanu.

Literatura si arte.

*** (*Fôia noua.*) La Galati a aparutu o fôia noua sub titlulu: „Gardistulu civicu.“ Acést'a fôia apare de dóue ori pe septemana, redactata de S. Stefanescu.

*** („*Anuariulu Romaniei*“) pe anulu 1869 de Ioanu Falcoianu a esitu de sub tipariu si se afla de vendiare la Bucuresci in librari'a dloru Socecu et comp. si la administratiunea Romanului.

*** („*Almanacu Americanu*“) e titlul unu altu calindariu, care a esitu asîndere la Bucuresci, si se afla de vendiare in tôte librarile de acolo. Pretiulu unu leu nou si 25 bani.

*** (*Monitoriulu Romaniei in limb'a francesca.*) Guvernulu Romaniei a otaritu sê publice actele oficiali si in limb'a francesca, printr'unu organu specialu, alu carui primu numeru a si aparutu intitulatu: „Le Moniteur Romain.“ Acést'a fôia va aparé de dóue ori pe septemana, domince'a si joia.

Din strainetate.

△ (*Presiedintele Statelor unite, Grant*), a càrui portretu se póte vedé pe pagin'a 531, s'a nascutu la *Point-Pleasant* in Statulu *Ohio*, la 27 Aprilie 1828, Generalulu Grant cautà sê icee directiunea afaceriloru publice pe la sfarsitul alu patru-dieci si sieptelea anu alu seu. Asié dar' elu e unulu din cei mai justii presiedinti pe care Uniunea americana a alesu vre o data. — La vârst'a de siepte spre diece ani, intrà prin favóre, in scól'a militara de la *West-Point*, ca sê ésa de acolo la 1845 ca sub-locoteninte intr'unulu din regimentele regulate din Statele-Unite. — La 1846, luà parte la resbelulu celu rapede si stralucitu alu Statelor-Unite in contra Mexicului. — Dupa ce se numi locoteninte la *Molino-del-Rey* se facu capitanu la *Chapultepec*, si parasi serviciulu la 1854 spre a se ocupà cu afaceri industriale. — De la acea epoca pana in momentulu candu isbucni resbelulu de separatiune, Grant strabatea Statele din *Ohio*, din *Missurn* si din *Illinois* si resiedindu la rendu in fie care, candu ca directoru la o fabrica de argeséla, candu ca ingineru, si in sfarsitu ca agricultoru. — La 1860 intrandu éra in serviciulu Uniunii cu gradulu de capitanu, elu se deosebì indata la luarea Paducahului si castigà rangulu de generalu. — Necunoscutu pana atunci, generalulu Grant merse din lupta in lupta, silindu victori'a prin neinvins'a sa energia a urmà steagulu seu. Elu facu se capituleze tari'a *Donelson* (Tensee), supuse orasiulu *Vicksburg* (Mississippi), alergà la batai'a de la Peterburg Londing, unde fu chiamatu a se pune in capulu ostiriloru din

Nord pentru viteji'a curagiului seu cu građulu de locotinent-generalu, si in sfarsitu, veni de se asiediã dinaintea orasiului Richmond spre a strivi rescõla, pe care cabinetulu D. Lincoln, precum si poporul incepu, a se desperã de a o supune. — Micu de statu dupa cum erã, dar robustu si bine proportiunatu, generalulu Grant posiede o fisonomia care descopere trasurile de capetenia ale caracterului seu : o vointia fõrte hotarata, o statornicia ne clintita. Cu cautatur'a sa cea viua si sigura elu nu stã nici odata la indoela spre a luã o hotarire. Elu are unu spiritu dreptu, o judecata sanetõsa, si ca toti soldatii aprõpe, inim'a leala si generõsa. — Pe candu comandã ostririle din Staturile-Unite, generalulu Grant a refuzatu cu staruintia a da ajutoriulu seu manevriloru politice ale congresului de la Washington. Elu a declarat in gur'a mare, cã elu facea resbelulu spre a aperi si cã nu se va induplecã nici-odata a se abate de legile onõrei militare. Elu spunea curatu D. Lincoln cã „inim'a unui adevratu soldatu nu scie sã se aplece dinaintea cerintieloru intrigei si ale resbunãrii. Lasati-me, adaugea elu, sã castigu pacea de care avemu atãt'a nevoia si natiunea va dispune dupa placu de fructulu victoriei. Amu dinaintea mea o ostire, singur'a datoria a mea e de a invinge. Sudulu e o particica din patri'a mea, nu-lu potu tractã ca vrajmasiu; eu nu credu cã e politicu alu revasi. Dãca scopulu vostru e de a duce foculu si flacar'a acolo, luati unu altu generalu; D. Butler ve va face mai buna treaba.“ — Fidelu in simtiemintele sale cele nobile, ce erau cu atãta mandria exprimate, generalulu Grant tractã tot-d'a un'a pe invinsi ca prizonieri de resbelu si candu, dupa caderea Richmondului, cabinetulu voi sã rumpa conditiunile capitulatiunii, pe care le sub-scrise, amenintiã cã ar voi sã se de demisiunea spre a nu fi silitu a desonorã iscalitur'a sa. — Fiitorulu presiedinte alu Stateloru-Unite e unulu dintr'acei õmeni rari, pe care tõe partiturile potu sã-lu primisca cu incredere. — Elu n'a facutu parte nici odata din vre o fractiune, din veri unu club. Spiritulu seu nu scie a compromite cu nedreptate. — Dãca radicalii n'ar fi apucat'o inaintea democratiloru, acesti din urma l'aru fi chiamatu negresitu la Presiedintia. Generalulu Grant cautã dar sã intre in lucrarea inalteloru sale functiuni cu nisce avantagie necunoscuta pana aice de predecesorii sei. — Starea Stateloru Unite cere unu omu plinu de putere si de tarã bucurandu-se de deplinatatea facultãtiloru sale, nesupusu de o indatorire de partitu, de nici unu precedentu politicu, insuflandu o incredere nemarginita, chiar si protivniciloru sei, unu omu care avea destula tarã de caracteru si de intelegere spre a se pune ca mijlocitoru eru nu ca cuceritoru. — Radicalii, fara ca sã scie põe, au gasitu pe acestu omu in generalulu Grant, in a cãrui mani e depusa deja sortea viitõria a Stateloru unite.

‡ (*Politia de Rossini.*) O dõmna de frunte din Genu'a, veduv'a lui Bioret, carea a cunoscutu pe Rossini inca in Pesaro, are o suvenir interesanta de la renumitulu compositoru. Acest'a e o politia despre 6000 franci, data in anulu 1847, si peste diurnetate de anu platita cu tõta puctualitatea. Politi'a a ajunsu in man'a veduvei lui Bioret, carea o pastrãza ca o suvenir scumpa, si se põe dõce, cã acest'a politia intre suvenirile lui Rossini e unic'a in felulu ei, de õra ce dinsulu in tõta vieti'a sa n'a subscrisu alta politia decãtu ast'a.

‡ (*Testamentu curiosu.*) Nu de multu a moritu la Milano unu domnu betranu de stare buna. Neavendu

neci familia, neci rude, dinsulu testã tõta averea sa pentru scopuri filantropice. Deocamdata inse tõta averea sa va remanẽ neatinsa, pana candu se va ivi pe ceriu o cometa, si atunce se voru impartì interesele capitalului. Dupa aceea apoi interesele erasi se voru adunã, pana la Milano voru vedẽ de nou o cometa.

‡ (*Offenbach*) a scrisu erasi o opereta. Titulu ei este: „Stanc'a de Leucadi'a.“ Rolulu principalu intr' ins'a lu-jõca poet'a Sapho, carea e parodisata cumplitu. Acest'a opereta de 3 acte se va representã in teatrulu Buffo de la Paris inca in ern'a ast'a.

△ (*Lucratorii de dominec'a*) este numele unei secte, care incepe a prinde radecini pe pementulu italianu. Acestã secta pana acuma nu se bucura, decãtu numai decãti-va partisani, inse totu-si se põe observã, cã in Itali'a in mai multa oficine se lucra tõta dominec'a de demineti'a pana sãr'a. Precum se afirma, principalulu si cei mai devotati aderinti ai acestei secte se afla in Rom'a, unde au fostu pedepsiti de mai multe ori la inchisiõre si in bani, pentru cã au cutediatu a lucrã publicu dominec'a si in serbatori. Acestã secta pretinde, ca de odata cu stergerea serbatoriloru, sã se sterga si dominecele. Acestã secta se ivi mai atãtiu la 1857 in Turinu, unde a edatu unu catechismu, carele esplicã principiile loru religiuariu, dara carele se suprimase. Ce se atinge de religunea acestoru sectiunari, nu se põe sci altu ce-va, decãtu cã tõe le reducu la persõn'a unui Ddieu, atãtu creatur'a, cãtu si resurectiunea (invierca); pe pap'a nu voiescu a lu recunosce, era dintre serbatori nu primescu, decãtu numai pascele si craciunulu. Mai decurundu se ivi acestã secta in Florenti'a, unde unu individu fiindu citatu de martore inaintea tribunalului, s'a dechiaratu, cã elu profesãia religunea „lucratoriloru de dominec'a.“ In Florenti'a acum'a este la ordinea dõlei a vorbi despre acestã secta despre care inse fõrte pucinu se scie.

△ (*Suveniri interesante.*) Unu oficialu din Weimar pastrãia o epistola de a lui Gõthe, carea a moscenit'o de la tatalu seu. Epistol'a are cuprinsulu urmatoriu: „Iubite Scholze! De õre ce io mane deminetia voiu sã caletorescu. me rogu aibi bunetate a-mi ordinã chilie, si vesmentulu, ce se afla pe mës'a mea a-lu tramite la croitoriu. Pe mës'a de scrisu au sã remana tõe asiẽ precum sunt! 3. jun. Gõthe.“ Anulu lipsesce. Gõthe a locuitu mai multu tempu in Weimar la Scholze. Scholze fiulu e fõrte superbu, pentru cã posiede acestã epistola, pentru care i-s'a promis de ja o suma insemnata de bani. — In Stuttgart la unu negociatoriu de arte s'a aflatu nisce note scrise de Beethoven. Notele sunt scrise fõrte intortocatu, dar sunt legibile. Acest'a este o parte prea cunoscuta din oper'a „Fidelio,“ si se dã cu socotela, cã acest'a ar fi harti'a, pe carea si-a notificatu autorulu primele sale cugetãri. Acestu autografu fu cumperatu numai decãtu cu 42 taleri.

△ (*Renumitii gemeni de Siamu*) descalecara acuma de curundu de pe vaporulu „Jowa“ din New-York in Liverpool. Acesti gemeni numai pentru aceea au venitu acum'a in Angli'a, ca sã se supuna unei operã radicali a cutãrui medicu practicu din Londr'a. Pana acuma inca toti medicii dõceau, cã este o imposibilitate a-i despartì pe acesti doi gemeni de catra olata, era acuma se sperãia, cã operatiunea se va potẽ executã fara periclu.

△ (*In Hamburg*) dõlele trecute se derimara dõce case vecinasie. Afundu in pamentu sub celarie

s'a descoperitu unu ambitu lungu, carele se intindea pana la treia a casa. Intrarea ambitului érá astupata cu zidu la ambele capete. Dintre locuitorii presenti n'a zidutu nimene de acestu ambitu. Câte-va casele putredite, si câte-va vase, apoi éra o pusca vechia s'au aflatu acolo in ambitu; mai tardiu au aflatu si nesce bani vechi si ósele de la dói ómeni. Cum au fostu acei ómeni ingropati a colo, nu scie nimene. Paretii sunt facuti din aceea-si materia din carea au fostu zidite casele.

△ (*Ce scriu foile despre famili'a lui Napoleonu?*) Unu corespundinte din Paris scrie despre Napoleonu si soci'a sa urmatóricile: Cine a vediatu pe imperatul in ainte de asta cu trei ani, asta-di póte observá o schimbare fórte mare atátu in facia, câtu si in statur'a lui. Colorea faciei sale deveni cu totul palida, si cretiele pe fruntea lui sunt cu multu mai adunci; perulu i-s'a raritu si a capetatu o colóre, incátu adi mane incepe a — incarunfi. Faci'a imperatului produce o impresiune asupra privitorului, ca unu omu morbosu. Privirea lui este morósa si scrutatória, eu docesbire asupra mea produse o impresiune remarcabila, candu elu si redicá ochii, incátu steteau intr'o linia cu spre-nenele. Privire mai morósa decâtu ast'a, n'am vediatu nici odata, Imperatul, carele a fostu totu déun'a barbatu vigorosu si ososu, acum'a se inclina, incátu pe dí ce merge devine totu mai micu. Vorbindu cu omenii lui de incredere, suride in continuu, inse de aci nu se póte deduce altu ce-va, de câtu o nobletia a animei si a simtiemintelor, ce-lu caracterisédia. — Impertés'a Eugení'a, pe carea io o cunosc de siepte ani de díle, dá peptu cu anii, si inca si asta-di este o dama blondina; Ochii ei sunt mucedíi, cu cari mai multu suride, decâtu cu budiele ei cele delicate. Despre Eugenia se scie de comunu, cumca surisulu ei este rezervatu numai cercurilor de incredere; abié poti vedé nesce budie mai reci, decâtu ale imperatesei — francesiloru. Acuma nu se imbraca asié splendidu, ca mai nainte, inse cu atátu mai tare iubesc decorurile. Despre expresiunea esterna a faciei sale nu multu avemu sê dícemu; afara de pucina ambitiune si abtinerere, este in continuu, liniscita. — Tenerulu elironomu semana mai multu cu mama sa, si are o fisonomia fórte viala si placuta.

* * (*Reuniune de barbati neinsurati.*) In Washington de mai multi ani esiste unu clubu, la care nu potu fi membri, de câtu numai barbati neinsurati. Acést'a este o reuniune filantropica, care concurge pe anu cu o suma insemnata de bani la ajutorarea seraciloru. Membrii sunt obligati a solvi la intrarea lor in societate o suma mai marisóra, éra dupa aceea in fie care anu o anumita cantitate, pentru cari oferte si-afla ei in localitatea reuniunii mai multe distractiuni. Déca vre-unulu dintre membri se casatoresce, acel'a este detoriu a depune in cas'a societátii o suma defipta de bani. Cea mai mica suma este 60 de dolari. Unu membru de cincini ani si necasoritu solvesce 50 dolari, preste optu ani 100 de dolari, preste diece ani 150 dolari, séu interusuriulu acestor'a. Dupa diece ani devine membru radicalu; carele nu este obligatu la altce-va, decâtu numai, ca in testamentu sê-si aduca aminte de societate. In data ce care-va dintre membri se insóra, incéta de a mai fi membrulu clubului. In decursulu anului curinte din 470 de membri s'au casatoritu 93.

△ (*Unu nou telegrafu.*) Éta minunea minuniloru: telegrafu fara fire. Acést'a inventiune extraordinaria si preciosa pare cá a nascutu de odata in capulu a du-

oru invetiati: Canoniculu Jaches Bohone din Saint Rems (Liguri'a occidentala) publica de curundu o lucrare intitulata: *Unu nou telegrafu*. Canoniculu Bohone díce, cá a gasitu mediloculu de a pune in comunicatiune dóue telegrafe electrice, la ori ce distantia ar fi asiediate, fara ca sê fia trebuintia de a le legá prin fire simtibile. — In acel'a-si tempu, in Canad'a, dlu Mower anuncia, cá a descoperitu unu sistemu de transmisiune electrica, suprimandu firele electrice ca *inutile*. Dlu Mower a facutu esperienti'a descoperirii sale Elu a pusu in comunicatiune, amendóue tiermurele lacului Ontario prin procedeulu, ce anunciase; si intru adeveru tara ajutoriulu nici unui firu. Transmisiunea s'a facutu intre $\frac{3}{2}$ din secunda la o distantia de 170 chilometre. Astfeliu s'au schimbatu corespundentie consecutive in tempu de dóue óre. Inventoriulu a refusatú pana acum de a face cunoscutu secretulu seu.

△ (*Pentru bibliografi.*) Magazinulu ebdomadoriu a lui Charles Dickens „All The year round“ contine notitie interesante asupra marimii pretiurilor, ce s'au platitu in timpuri vechi pentru carti. Astfeliu esemplarulu romanului „la rose“ de Guillaume de Lorris, pe care l'a daruit ducele de Hereford (Enricu IV.) sotiei sale Marie Bohun a costatu 400 coróne (moneta de aur, vrea sê díca 700 pfundi sterlingi). Cartea de rugaciuni, pe care a dedicat'o Carol IV din Franci'a ducesei de Burgund in anulu 1412 a costatu 600 coróne, si acést'a suma a trebuit sê o presteze in urm'a ordinului regelui vicecomitatulu de Bayeux. — In anulu 1430 cu ocaziunea coronarii lui Enricu VI a Engliterii ca rege a Franciei in Nôtre Dame din Paris, o deputatiune din cetatienii Parisieni a oferitu regentulu Berford trei volume asupra cavalerismului. ér monarcului 5 esemplare. — Valórea acestoru 8 volume s'a stimatu la 2400 de coróne ficele de Berford fiind intr'o perplexitate pecuniaria si-au vendutu acele volume pentru $\frac{1}{3}$ din suma aretata. In anulu 1426 daruindu episcopulu de Poitiers, Simon de Gramend, manastirii Iacobiniloru din Poitiers unu lexiconu latino-francesu in 2 volume, s'a decisu în consiliulu ordinulu intr'unu modu solemnu ca spre semnu de gratitudine pentru asemine donatiune insemnata sê se recitese ad perpetuitatem rugatiuni pentru episcopu si dupa mórtea lui sê se celebreze o méssa spre odihn'a sufletulu in fie care duminica a fie carii luni in capel'a manastirii.

△ („*Trompetei Carpatiloru*“) i se scrie cu dat'a din 3/15. ale curente, cá distinsulu compatriotu alu nostru Grigoriu Ganescu cunoscutu in publicitatea europeana, naturalisandu-se in Franci'a, s'a prezentatu in cantonulu Montmorency la alegeri de consiliu generalu alu Departamentulu *Seine et Oise*, si la alegerea, ce s'a facutu domineca la 1. dec. dsa a intrunitu 1948 voturi, éra doi adversari ai sei n'au potutu intruni, de câtu numai câte o mie de voturi. Inse dupa lege se mai recerea inca 150 voturi, prin urmare la 8 ale curinte s'a procesu la a dóu'a alegere si credemu, cá dlu Ganescu va fi fostu alesulu acelui cantonu in faci'a unei asié imposable maioritáti. Anunciámu acést'a, ca dovéda cá Franci'a scie apreliuí capacitatea si sciinti'a in ficine, de si elu n'ar fi nascutu francesu. Sperámu, cá bucuri'a si mandri'a nóstra va fi simfita de catra toti romanii, cari vedu in acést'a linie bunulu si frumosulu sucesu in Franci'a alu unui nascutu romanu cum e dlu Ganescu!

Moda.

Candu siedu la mės'a mea de serisu si privescu afara pre ferestra . . . Numai 50 de sīre mi-concedeti amateloru cetitōrie! Da, numai 50 de sīre! Asiē dara atlasulu e materi'a cea mai placuta a saisonului si inca atātu pentru vestminte intregi, cātu si pentru garnitur'a vestminteloru sēu pentru paletot's, robe si palerie. Atlasulu e placutu mai alesu unde se intrebuintiēza de garnitura. Totu asiē de desu se intrebuintiēza si primur'a de atlasu.

Schimbatiunea gustului si a umōrei dameloru . . . inse mi aducu aminte cā am sē vorbescu numai si numai despre fapte. Asiē dara, scii dta dle redactoru, ce e materi'a de Change? Materiele de Change sunt cele mai nōue si mai scilpiciose materie, tiesute din fire de dōue colori diferite, de es. din fire de metasa de colōrea oralgia si sura, pensēe si de colōrea nasipului, vēneta si sura sēu galbina.

La materie de osebitu elegante si vargate se schimba regulatu trasurile (vargele) mai intunecōse de Change cu cele colorate de atlasu, si a nume: trasure (varge) vēnete de atlasu cu cele vēnete si galbine de Change, sēu: trasure (varge) de atlasu de colōrea burgundica cu cele de rosa si galbine de Change. Dupa aceea este atlasu de trasure de colori diferite, de es. cu trasure vēnete, albe, sure si rōsa, a caroru ordine se repetiesce regulatu. In urma mai sunt inca de amintitu materiele de metasa si lana de o singura colōre si trasure cuadrate.

Vestminte intregi facute din materie vargate cuadratu sunt fōrte pucine, inse cu atāt'a mai tare se intrebuintiēza aceste — si mai alesu la tartan si satin de garnitura pentru vestminte, s. a.

Ce se atinge de gustulu meu, atātu robes-rondes catu si vestimintele croite cu schlep (tragatōria sēu cōda) se pōrta astu-feliu si a nume: cu haine duple, cari din ainte sunt netede, din deretru tare incetfite si rediemate prin un'a tournura (facuta din un'a materia din peru de calu.) Pentru ca vestmintulu sē aparasi mai infoiatu, hain'a de a supra, carea din ainte e de multe ori deschisa, sēu se obduce la laturi cu rosette mari, sēu se incetiesce din deretru la partea din josu si se cōsa de hain'a de desuptu se marginesce prin unu volantu. Ambele haine se facu sēu din asemenea materia si colōre, sēu hain'a de desuptu din materia vargata cuadratu sēu ornata cu flori, ēra cea de a supr'a de un'a singura colōre. Cu hain'a acēst'a tōrbue sē convina si tal'a. Forma mai noua de talia cu asiē numit'a parte din deretru francesa, carea e croita astu-feliu in cātu vine in legatura cu partile laterail.

In locu de lente se pōrta adese ori si primure lungi si late din materi'a vestmentului, cari se lēga la incingatōria, de unde apoi spendiura crucindu-se.

Vestimintele cele scurte sunt din josu inguste binisioru, (se intielege cā si crinolinulu e redusu la un'a mesura modesta) si garnite totu de un'a cu volant's si cu alte de asemenea.

Ern'a aduce pentru damele cele tenere caciulele de barsionu negru sēu coloratu cu margine de astrachanu si cu fundu micu si rotundu. Unu velu negru obduce marginca barett-ului, care ajunge numai pana la barbia si se inchide din deretru in forma triughulara.

De toilette pentru societāti mai simple sēu teatru se intrebuintiēza bluse din satin coton de colori vivaci si brozatu.

In dīle reci multe dame pōrta numai bunde, se intielege dē sine cā numai candu mergu la preambulare sēu pe ghiatia. Rocu, paletot, barett si mufu micu, e un'a moda, carei a origine tōrbue redusu la Eschimo's-despre ce inse nu voiescu a aduce neci una sentintia, cu atātu mai virtosu, fiindu cā cele de 50 de sīre ale mele sēu cā au espiratu deja.

Gacitura numerica.

De Anastasia Leonoviciu.

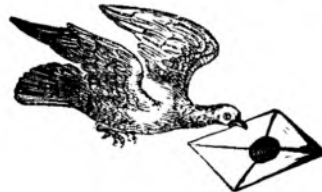
- 6, 7, 12, 5. E regin'a floriloru.
 1, 2, 1, 9. Flōre cu placutu odoru.
 3, 14, 8, 5. Prunculu candu āntāiu vorbesce,
 Pre acēst'a o numesce.
 12, 7, 4, 9. Ern'a o imbratfisiāmu.
 Si vēr'a o 'ndepartāmu.
 12, 14, 6, 11, 5. Mineralu trebuintiosu.
 12, 5, 10, 2, 9. Ern'a ne e de folosu.
 12, 13, 7, 1, 5. Candu de-aceste nu voru fi,
 Cultur'a nu va 'nflorī.
 Tōte cāte suntu in lume,
 1—14. Nu au asiē dulce nume,
 In eternu dar sē traiēsca;
 Si maretiu sē inflorēsca!

Deslegarea gaciturei de siacu din urulu 42:

O! Moldova prea frumōsa,
 Din raiu sameni a fi scōsa!
 O! Moldova desfetata
 Si cu tōte 'ndestulata,
 Plina-ai fostu ca o albina,
 Ca o prea dulce fantana,
 Ca isvoru cu apa rece,
 Din care bē cine trece.

Deslegare buna primiramu de la dōmnele si domniōrele: Juli'a Porutiu nascuta Crisianu, Elisabet'a Muresianu nasc. Paraschivu, Luis'a Ariesianu nasc. Vlasi; Anastasi'a Leonoviciu, Elisabet'a Olteanu, Laur'a Ionescu, Corneli'a Cadariu, Hersili'a Magdu, si de la domnii: I. B. Timisianu, Alesiu Olariu, Eutimiu Dimitrescu si Vasiliu Novacu.

POSTA REDACTIUNII.

Deva. Dlui G. L. Tabloulu doritu ti s'a si espedatu. Te rogamu sē ni aduni cāti-va abonanti. de cumva ti-concede tempulu.

Domniōreii Z. M. Gacitur'annu se pōte publicā. pentru cā asiē — fara vocale — n'ar deslegā-o nimene, apoi ne rogāmu ca de alta-data sē ni trimiteti si deslegarea.

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**

Cu tipariulu lui Emericu Bartalits in Pest'a.

